

Respons

Iran: Registrering, ID-dokumenter og juridisk bistand til iranske borgere som søker beskyttelse i Tyrkia

- Registrering
- ID-dokumenter
- Juridisk bistand

Bakgrunn

Denne responsen gir en kortfattet redegjørelse for registreringsprosedyrer, fremleggelse av ID-dokumenter og juridisk bistand til iranske borgere som søker beskyttelse etter flyktningkonvensjonen hos FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR) i Tyrkia. Informasjonen som responsen bygger på ble innhentet av Landinfo under en tjenestereise til Tyrkia høsten 2016, hvor hovedtema var iranske konvertitter.¹

Det er UNHCR, og ikke tyrkiske myndigheter, som foretar asylintervju og behandler søknader om beskyttelse etter konvensjonen på tyrkisk jord. Dette gjelder for alle nasjonaliteter, med unntak av syriske borgere. Både UNHCR og den tyrkiske organisasjonene Association for Solidarity with Asylum Seekers and Migrants (ASAM) opplyste i møter med Landinfo (september 2016) at tyrkiske myndigheter registrerer og behandler asylsakene til flyktninger fra Syria, etter en egen prosedyre.

Registrering

Tyrkiske ASAM er samarbeidspartner med UNHCR og foretar første registrering av asylsøkere fra alle land, med unntak av Syria. ASAM opplyste at hver asylsøker som registreres, får informasjon om rettigheter, plikter og om asylsystemet i Tyrkia på eget språk gjennom registreringsprosessen. Årsaken til behovet for beskyttelse markeres kun i stikkordsform ved registreringen. Etter registrering får asylsøkere utstedt et midlertidig ID-kort med bilde og personopplysninger som navn, fødselsdato, fødested, nasjonalitet og sivil status. Asylsøkerne

¹ Se Landinfos temanotat «Iran: Kristne konvertitter og hjemmekirker (1) – utbredelse og vilkår for trosfrihet» (2017).

får samtidig beskjed om hvor lang tid de kan påregne å måtte vente før de blir intervjuet av UNHCR. For noen nasjonaliteter kan ventetiden være flere år.

Etter registreringen blir asylsøkere henvist til en av de 62 såkalte satellittbyene som tyrkiske myndigheter har opprettet. Asylsøkere må innen en angitt frist melde seg og bli registrert hos lokalt politi i den satellittbyen de er henvist til. Registreringen hos politiet gir søkerne midlertidig lovlig opphold i landet og utløser et sett av rettigheter, som gratis grunnleggende helsetjenester, skolegang for barn, samt mulighet til å søke arbeidstillatelse og til å tegne forsikring (ASAM, møte september 2016).

Den tyrkiske menneskerettsorganisasjonen Refugee Rights Turkey (RRT) opplyste til Landinfo at syriske borgere utgjorde den desidert største registrerte gruppen av flyktninger og asylsøkere med 2,7 millioner mennesker. Dernest fulgte borgere av Irak, Afghanistan og Iran. Hvis en så bort fra Syria, var det høsten 2016 registrert omtrent 280 000 flyktninger og asylsøkere hos UNHCR i Tyrkia. Så langt hadde omtrent 41 000 fått innvilget flyktningstatus, og omtrent 10 000 av disse hadde fått et gjenbosettingsland i tredjeland, i all hovedsak i USA, Canada og Australia. Iranske borgere utgjorde en stor del av gruppen med flyktningstatus som hadde fått gjenbosetting i disse landene. RRT opplyste at i tillegg til registrerte flyktninger og asylsøkere, var det alminnelig antatt at mellom en og to millioner migranter (høsten 2016) oppholdt seg ulovlig i Tyrkia (møte september 2016).

RRT bemerket videre at UNHCR har en høy innvilgelsesprosent. I gjennomsnitt innvilges 90 prosent av alle asylsøknader. For iranske asylsøkere er imidlertid prosentandelen for innvilgelse lavere enn gjennomsnittet. Omtrent 70 prosent av søknadene om beskyttelse fra iranere innvilges ved første gangs behandling, ifølge RRT (møte september 2016).²

UNHCR bekreftet den generelt høye innvilgelsesprosenten som RRT viste til (møte september 2016).

ID-dokumenter

Flere kilder (UNHCR, ASAM og RRT, møter september 2016) opplyste at de fleste iranske borgere som henvendte seg til de respektive organisasjonene for registrering og bistand ved søknad om beskyttelse, dokumenterte sin identitet ved hjelp av gyldig pass. De fleste opplyste også at de hadde reist inn i Tyrkia på lovlig vis.

Ifølge ASAM blir asylsøkere i Tyrkia som ikke fremlegger ID-dokumenter registrert med den identiteten og nasjonaliteten de oppgir å ha. I praksis er dette lite aktuelt for iranske borgere. ASAM anslo at mellom 95 og 99 prosent av iranske asylsøkere legger frem iransk pass ved registreringen. De som ikke har pass legger frem andre ID-dokumenter som ID-bok (*shenasnameh*) eller nasjonalt ID-kort (*kart-e melli*).

² Personer som får avslag på søknad om beskyttelse av UNHCR, kan be UNHCR om å omgjøre vedtaket ved å legge frem nye opplysninger og evt. ny dokumentasjon for å underbygge klagen. Det er også mulig å fremme ny søknad om beskyttelse på nytt grunnlag.

ASAM viste videre til at iranske borgere ikke trenger å søke visum til Tyrkia på forhånd, og at et svært stort antall iranske borgere besøker landet hvert år.³ Ved ordinær grensepassering gis de et innreisevisum som gjør det mulig å oppholde seg lovlig i Tyrkia i tre måneder (møte september 2016).

En iransk pastor tilknyttet en protestantisk kirke i Ankara opplyste at av sikkerhetsgrunner må alle som oppsøker kirken, dokumentere sin identitet for å få adgang. Dette er ikke noe problem ifølge pastoren, ettersom iranske borgere ved forespørsel fra kirken, alltid kan fremlegge ID-dokumenter (møte september 2016).

Landinfo hadde også møte med to representanter for KAOS GL Cultural Research & Solidarity Association, en frivillig organisasjon som arbeider for seksuelle minoriteters rettigheter i Tyrkia. Siden 2006 har organisasjonen også bistått iranske homofile asylsøkere som søker beskyttelse hos UNHCR i Ankara. Ifølge KAOS opplyser de aller fleste iranere som oppsøker organisasjonen og ber om bistand, at de har kommet til Tyrkia med tog og passert grensen på lovlig vis (møte september 2016).

Bistand ved søknad om beskyttelse

RRT har siden 2002 tilbudt juridisk bistand til flyktninger og asylsøkere i Tyrkia. RRT bistår både med asylsøknader og i forbindelse med klage på UNHCRs vedtak om avslag på beskyttelse. De driver også opplæring for å øke kompetansen til tyrkiske advokater som bistår asylsøkere. RRT arbeider dessuten politisk for å fremme flyktninger og asylsøkeres juridiske rettigheter i lovverket, og for å fremme bedre forståelse for deres situasjon i det tyrkiske samfunnet.

Den tyrkiske organisasjonen Human Resource Development Foundation (HRDF) driver et oppfattende humanitært arbeid og en lang rekke prosjekter rettet mot tyrkiske borgere. Den tilbyr også bistand til flyktninger og asylsøkere i Tyrkia. Til Landinfo opplyste to representanter (begge jurister) at en del iranske asylsøkere oppsøker organisasjonen etter å ha fått avslag på flyktningstatus fra UNHCR. HRDF bistår med gratis juridisk veiledning og hjelp til utforming av klage til de som måtte ønske det. Klagen sendes til UNHCR med anmodning om ny vurdering (møte september 2016).

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

³ Tyrkia er et svært populært reisemål for iranske borgere (Hürriyet Daily News 2018; The Economist 2017). Statistikk fra det tyrkiske Ministry of Culture and Tourism (gjengitt på siden til Hotel Association of Turkey) oppgir nærmere 1,7 millioner iranske besøkende i 2016 og 2,5 millioner i 2017.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- The Economist (2017, 9. november). Why Iranian state holidays in turbulent Turkey. *The Economist*. Tilgjengelig fra www.economist.com/news/europe/21731177-beer-dancing-and-no-need-wear-veil-why-iranians-take-holidays-turbulent-turkey [lastet ned 20.3.2018]
- Hurriyet Daily News (2016, 31. desember). Iranians Flock to Turkey. *Hurriyet Daily News*. Tilgjengelig fra <http://www.hurriyettailynews.com/turkey-becomes-top-destination-for-iranian-travelers-127137> [lastet ned 16.3.2018]
- Landinfo (2017, 27. november). *Iran: Kristne konvertitter og hjemmekirker (1) – utbredelse og vilkår for trosfrihet*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/asset/3653/1/3653_1.pdf [lastet ned 22. mars 2018]
- Ministry of Culture and Tourism (2018). Statistics. *Ministry of Culture and Tourism*. Tilgjengelig via Hotel Association of Turkey <http://www.turob.com/en/statistics> [lastet ned 16.3.2018]
- UNHCR, d.v.s. United Nations High Commissioner for Refugees. (u.å.). About UNHCR in Turkey. *UNHCR*. Tilgjengelig fra <http://help.unhcr.org/turkey/about-unhcr-in-turkey/> [lastet ned 16.3. 2018]

Muntlige kilder

- ASAM, dvs. Association for Solidarity with Asylum Seekers and Migrants. Møte i Ankara 19. september 2016.
For mer informasjon om kilden: <http://www.unhcr.org/partners/ngodirectory/48fdeb8925/association-solidarity-asylum-seekers-migrants.html>
- HRDF/IKGV, dvs. Human Resource Development Foundation. Møte i Istanbul 22. september 2016.
For mer informasjon om kilden: http://www.ikgv.org/index1_en.html
- Iransk pastor tilknyttet en protestantisk kirke. Møte i Ankara 20. september 2016.
- KAOS, dvs. Kaos Gay and Lesbian Cultural Research and Solidarity Association. Møte i Ankara 19. september 2016.
For mer informasjon om kilden: <http://www.kaosgldernegi.org/home.php>
- RRT/MHM, dvs. Refugee Rights Turkey. Møte i Istanbul 22. september 2016.
For mer informasjon om kilden: <https://www.statelessness.eu/about-us/members/refugee-rights-turkey>
- UNHCR i Tyrkia. Møte i Ankara 19. september 2016.
For mer informasjon om kilden: <http://help.unhcr.org/turkey/about-unhcr-in-turkey/>

Respons Iran: Registrering, ID-dokumenter og juridisk bistand til iranske borgere som søker beskyttelse i Tyrkia

© Landinfo 2018

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.